

Till:
Rektor vid Örebro universitet

Luntmakargatan 13, Box 7851,
SE-103 99 Stockholm, Sweden
Tfn/Phone: +46 8 563 085 00
Fax: +46 8 563 085 50
hsv@hsv.se, www.hsv.se

Karin Agélii
08-563 085 01
karin.agelii@hsv.se
BESLUT

2008-06-24
Reg.nr 643-1831-08

Uppföljning av ifrågasättande av examensrätt för rättsvetenskap vid Örebro universitet

Det finns inte längre någon anledning för Högskoleverket att ifrågasätta förutsättningarna för Örebro universitet att bedriva forskarutbildning i rättsvetenskap.

Ärendet

I samband med den nationella utvärderingen av de juridiskt inriktade utbildningarna år 2006/07 ifrågasatte Högskoleverket, på grundval av bedömargruppens rapport, Örebro universitets förutsättningar att bedriva forskarutbildning i rättsvetenskap. Ifrågasättandet grundade sig främst på att forskarutbildningen var alltför liten och isolerad och inte erbjöd en tillräckligt kritisk och kreativ miljö för doktoranderna. Örebro universitet inkom 2008-04-15 med en skriftlig redogörelse för de åtgärder som vidtagits mot bakgrund av bedömargruppens kritik. I lärosätets skrivelse framgår bl.a. att regelbundna forskningsseminarier nu anordnas för doktoranderna, att fler disputerade lärare samt ytterligare doktorander har kopplats till utbildningen samt att formaliserat samarbete med forskarskolor har inrättats.

Bedömning

Bedömningen av ärendet har skett i samråd med ordföranden för bedömargruppen, professor Boel Flodgren. Hennes yttrande bifogas detta beslut. Högskoleverket delar hennes bedömning att forskarutbildningen och doktoranderna i rättsvetenskap på ett helt annat vis än förut nu är delar av forskningsnätverk och forskarskolor och att den kritiska och kreativa miljön därmed har förbättrats.

Beslut

Det finns inte längre någon anledning för Högskoleverket att ifrågasätta förutsättningarna för Örebro universitet att bedriva forskarutbildning i rättsvetenskap.

Beslut i detta ärende har fattats av universitetskansler Anders Flodström efter föredragning av utredaren Karin Agélii i närvaro av huvudsekreteraren Lena Adamson, informationschefen Eva Ferndahl och biträdande avdelningschef Maud Quist.

Anders Flodström

Karin Agélii

Bilaga:

Yttrande från bedömargruppens ordförande

Kopia till:

Utbildningsdepartementet samt
ordförande för bedömargruppen

EKONOMIHÖGSKOLAN
Lunds universitet

Institutionen för handelsrätt
Boel Flodgren, professor

13 juni 2008

Högskoleverket
Box 7851
103 99 Stockholm

Yttrande inför Högskoleverkets uppföljning av beslut 2007-04-11 om att ifrågasätta examensrätten för kandidatexamen i handelsrätt vid Mälardalens högskola och Örebro universitets förutsättningar för att bedriva forskarutbildning i rättsvetenskap.

Högskoleverket genomförde 2006 en kvalitetsgranskning av juridisk grund- och forskarutbildning vid svenska universitet och högskolor (Rapport 2007:18 R). För utvärderingsuppdraget anlätade Högskoleverket en extern bedömargrupp. Jag var ordförande för bedömargruppen.

I anledning av utvärderingen beslutade Högskoleverket 2007-04-11 att ifrågasätta examensrätten för kandidatexamen i handelsrätt vid Mälardalens högskola och Örebro universitets förutsättningar för att bedriva forskarutbildning i rättsvetenskap. Mälardalens högskola och Örebro universitet anmodades att senast den 15 april 2008 inkomma med redogörelse för hur man åtgärdat de brister som påtalats vid utvärderingen. Lärosätena har nu inkommit med sådana redogörelser. Högskoleverket har bett mig avge yttrande över dessa redogörelser inför Högskoleverkets slutliga ställningstagande i ärendet. Mitt yttrande följer här.

Mälardalens högskola

Bakgrund

Beslutet att ifrågasätta examensrätten för kandidatexamen i handelsrätt grundades på att forskningsanknytningen i utbildningen var otillräcklig. Ingen av de fyra lärare, som ansvarade för utbildningen, var forskningsaktiv, endast en var disputerad och det fanns lite tid för lärarna att kompetensutveckla sig.

Som underlag för Högskoleverkets beslut låg bedömargruppens rapport och rekommendationer. Rekommendationerna innehöll följande :

- Den strategiska ledningen bör stärkas.
- Förstärk lärarresursen och ämnets forskningsanknytning med minst ytterligare en tillsvidareanställd disputerad lärare.
- Utöka och säkra lärarnas utrymme för kompetensutveckling och egen forskning.
- Stärk och stöd lärarnas arbete med ämnets internationalisering enligt bedömargruppens generella rekommendationer.
- Fortsätt arbeta för bättre lärarsamverkan.
- Se över rutinerna för sammanställning och återföring av kursvärderingars resultat till studenterna.
- Utarbeta strategier för att i undervisning och examination stödja studenternas kritiska tänkande, problematisering och förmåga till mer komplexa analyser.
- Stärk arbetet med IT med hänsyn till institutionens ambition att ha en IT-profil.
- Säkerställ att studenterna har möjlighet till telefon- och e-postkontakt med samtliga lärare.

Bedömning

Av redogörelsen framgår att högskolan beslutat att handelsrätt från och med 1 januari 2008 inte längre skall kunna utgöra huvudområde för kandidatexamen. De studenter som antagits före utgången av år 2007 har rätt att få ut kandidatexamen till och med den 30 juni 2015.

Även om det inte handlar om många studenter är det viktigt att de studenter som fram till 2015 avser att avlägga en kandidatexamen med handelsrätt som huvudämne får en fullgod kvalitet på sin examen. De åtgärder som vidtagits och avses bli vidtagna tyder inte på att man beaktat detta; tvärtom förefaller åtgärderna handla om kvalitetsförsämring i form av nerdragning både vad gäller antalet lärare (från fyra till tre) och vad gäller ambitionsnivån på de kurser som fortsatt skall ges inom handelsrätt.

Samtidigt anför man från högskolan att ämnet "...handelsrätt (är) viktigt, inte minst för högskolans ekonomutbildningar och då i synnerhet för de studenter som siktar mot revisorsauktorisering". I redogörelsen talas om att man tagit fram en "plan för hur man ska säkerställa att de kurser som erbjuds inom handelsrätt håller tillfredsställande kvalitet". Denna plan har inte bifogats och redogörelsen gör rent allmänt ett luftigt och oklart intryck. Man avser t ex att i undervisningen använda sig av "konsulter med specialkompetens från näringsliv och förvaltning", vilket i och för sig kan vara en god idé, men vilket ingalunda löser handelsrättens grundläggande problem som är bristen på forskningsanknytning och bristen på kritiskt tänkande. Detta är krav som gäller för all högre utbildning, oavsett om kurserna ges som huvudområde för kandidatexamen eller som kurser som studenterna kan välja fritt.

Det ingår inte i Högskoleverkets granskningsuppdrag att uttala sig om det lämpliga i att fortsätta att bedriva undervisning i handelsrätt överhuvudtaget. Som f d ordförande i bedömargruppen kan jag emellertid utifrån den information redogörelsen innehåller dra slutsatsen att handelsrättsämnet vid Mälardalens högskola fortfarande inte är forskningsanknutet och att det därmed inte lever upp till det kvalitetskrav som gäller för högskoleutbildning i Sverige.

Slutsats

Av redogörelsen för de åtgärder som vidtagits och avses bli vidtagna inom handelsrätt vid Mälardalens högskola framgår inte att de påtalade bristerna åtgärdats. Högskolan bör överväga om det är lämpligt att fortsätta ge kandidatexamen i handelsrätt fram till 2015. Även om det handlar om ett fåtal studenter, föreligger en uppenbar risk för att dessa får en undermålig utbildning och att de därmed kommer att ha sämre förutsättningar att klara av eventuella vidare studier på avancerad nivå och forskarutbildningsnivå och sämre förutsättningar att klara av ett kommande yrkesliv än studenter med motsvarande examen från andra lärosäten.

Örebro universitet

Bakgrund

Beslutet om att ifrågasätta universitetets förutsättningar för att bedriva forskarutbildning i rättsvetenskap grundades på att forskarutbildningen var alltför liten och isolerad och inte erbjöd tillfredställande kritisk och kreativ miljö för doktoranderna.

Som underlag för Högskoleverkets beslut låg bedömargruppens rapport och rekommendationer. Rekommendationerna innehöll följande :

- Doktorandgruppen behöver utökas, antingen genom nyanställningar eller genom att ämnets doktorander knyts till större, möjliga ämnesövergripande, miljöer.
- Doktorandernas forskning behöver på ett systematiskt sätt förankras i externt – nationellt och internationellt – nätverkssamarbete.

- Den interna seminarieverksamheten behöver stärkas, alternativt bör doktorandernas deltagande i externa seminarier säkras.
- Riktlinjer och rutiner som främjar doktorandernas utlandsvistelser bör utvecklas.
- Handledarens ansvar för att avgränsa och effektivisera avhandlingsarbetet bör fastställas.

Bedömning

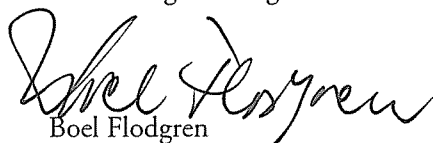
Redogörelsen för vidtagna och planerade åtgärder är innehållsrik och ger ett gediget intryck. Helhetsintrycket är att forskarutbildningen idag bedrivs under bättre förutsättningar än vad som gällde vid tiden för utvärderingen. Man får också intrycket att det pågår ett systematiskt och medvetet arbete med att långsiktigt bygga upp forskningsmiljön i rättsvetenskap vid universitetet.

Forskarutbildningen i rättsvetenskap omfattade vid bedömargruppens besök år 2006 tre antagna doktorander. Idag omfattar den fem antagna doktorander, två ytterligare doktorander under rekrytering och man planerar att rekrytera ytterligare en doktorand inom en inte alltför avlägsen framtid. Även om omfattningen på forskarutbildningen fortfarande är liten har ökningen av antalet aktiva doktorander, formaliseringen av samarbetet med olika forskarskolor, rekryteringen av ett flertal disputerade lärare (varav en professor), anordnandet av regelbundna seminarier, inrättandet av en forskarutbildningskurs som skall starta hösten 2008 samt ökade internationella aktiviteter, forskningssamarbeten och kontakter sammantaget inneburit en väsentlig förstärkning av forskningsmiljön och därmed av förutsättningarna för att bedriva forskarutbildning i förhållande till när utvärderingen ägde rum. Det framgår av redogörelsen att doktoranderna på ett helt annat sätt än vid bedömargruppens besök idag är delar av forskningsnätverk/forscarskolor och att de har tillgång till och också deltar i seminarier och olika såväl nationella som internationella aktiviteter och samarbeten.

Slutsats

De brister i förutsättningarna för att bedriva forskarutbildning som bedömargruppen identifierade och som Högskoleverket lade till grund för sitt ifrågasättande har att döma av redogörelsen för vidtagna åtgärder i allt väsentligt rättats till eller är på väg att rättas till. Det finns inte längre anledning att ifrågasätta Örebro universitets förutsättningar för att bedriva forskarutbildning i rättsvetenskap.

Med vänlig hälsning

Boel Flodgren